

RESTAURATIE AMANDINAHUIS IN 1955

Pauline Jeuris van Schakkebroek, ingetreden als Zuster Maria Amandina, wordt anderhalf jaar na haar aankomst in China op 9 juli 1900 gemarteld tot de dood in T'ai-Yuen-Fou, de standplaats van de Franciscanessen die daar een dispensarium hebben gevestigd in afwachting van de bouw van een hospitaal. De familie Jeuris is niet van tegenslag gespaard gebleven: moeder Agnes Thijs overleed in 1878, vader Cornelius is op de dool. Vier van de vijf dochters zijn in het klooster ingetreden en hebben onderling enkel met briefwisseling contact. Heel Schakkebroek was in rouw toen ze hoorden dat hun Amanina overleden was.

Gelukzalig

Op 24 november 1946 werd Maria Amandina samen met 28 andere martelaren in Rome gelukkig verklaard.

◀ Pastoor Appermans is op dat ogenblik parochieherder in Schakkebroek. Hij wil van Schakkebroek een bedevaartsoord maken. Alleen hoe? Van de drie woonplaatsen waar Amandina in Schakkebroek geleefd heeft, lijkt hem het geboortehuis waar de gelukzalige de eerste vier jaar verbleven heeft het meest voor de hand liggend. Dit huis staat dicht bij de kerk. Probleem: het boerderijtje is eigendom van de familie Leonard Mommen (1901-1973) en dus niet onmiddellijk beschikbaar voor wat dan ook. Een Amandinacomité wordt opgericht om het huis in eigendom te krijgen. Provinciale subsidie wordt op 16 oktober 1951 aangevraagd voor het "gedeeltelijke bewaarde geboortehuis dat sinds jaren dienst doet als bouwvallige koestal van de enige tot nog toe zaligverklaarde van Limburg en zelfs van gans België".

De nadagen van de oorlog wegen nog te zwaar op het budget, waardoor er geen geld over is voor dit soort zaken. Op 8 oktober 1953 wordt het verzoekschrift opnieuw behandeld Het ingediend bestek omhelst 300.000 frank voor aankoop van huis en hof, 38a groot en herstellingswerken voor een bedrag van 190.430 frank. Door de 3e commissie werd eenparig een bedrag van 200.000 frank voorgesteld. Een voorstel dat werd aangenomen met 47 stemmen voor, 8 tegen. Er moest du nog wat geld bij gezocht worden.

Koopcontract

Op 30 december 1954 deelt pastoor Appermans op de vergadering van het Amandinacomité mee dat op 28 december, geboortedatum van Amandina, "het koopcontract van het geboortehuis" getekend werd. De familie Mommen werd eerder uitgekocht. Aan de overzijde van de straat liet het comité een "klein boerderijtje" bouwen door de gebroeders Willems van de Kiezelweg op Stevoort uit Herk-de-Stad. Het comité slaagde hierin "dankzij een aanzienlijke tegemoetkoming van het Provinciaal bestuur van Limburg, van het Gemeentebestuur van Herk-de-Stad, van talrijke Limburgers en anderen buiten de Provincie" en dit door giften of de aankoop van het vulgarisatiewerkje over de Gelukzalige Amandina. De leden van het Amandinacomité vinden intussen dat het ganse complex der gebouwen uiterlijk best bewaard zou blijven, mits enkele veranderingen: b.v. de geboortekamer en woonkamer terug plaatsen zoals oorspronkelijk. De schuur werd omgevormd tot kapel, het religieus en folkloristisch centrum kregen onderdak achter de façade van de varkensstallen. Er werd op de vergadering beslist het oordeel en de raad van het Provinciaal Beestuur en van de heer Weyns in te winnen.

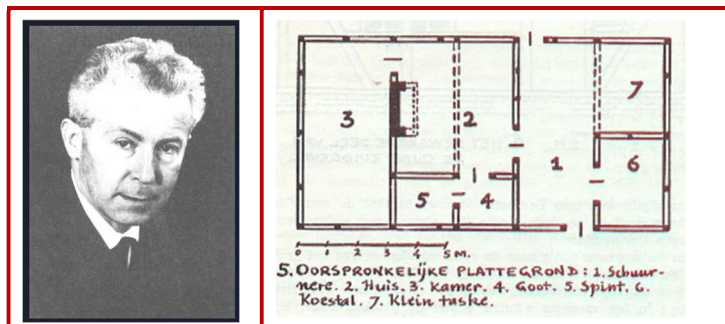
In tegenstelling tot de restauratie van 2024 waarvan de eerste plannen dateren van 2000, moet deze restauratie vlugger klaar zijn: "Op de feestdag der gelukzalige, 9 Juli (1955), dit jaar een Zondag.

Een Pontifikale Hoogmis zal gecelebreerd worden in open lucht aan het Geboortehuis. Op de volgende vergadering zullen de feestelijkheden bepaald en beslist worden". Of 191 dagen later, ondertussen moet er ook nog een aannemer gezocht worden.

Start werken

Eenmaal het koopcontract getekend is wordt er niet getreuzeld om de eerder gemaakte afspraken onmiddellijk uit te voeren. Zijn parochieverslag begint pastoor Appermans met: Cum in descriptione refectionis domus natalis beatae Amandina soepius utendum est locutionibus valde tecnicis ad res materiale artes fabri vel ad paster domus indicandes, que non exstant latino sermone utporte ab este architectonica Romanorum longe distantes, abhuic chronica iste vulgari sermone pestroctabitur¹:

Op Vrijdag 4/2/55 bezocht de Heer Weyns ►, D^r. in heemkunde en conservator van het Domein van Bokrijk, het geboortehuis. Onder zijn leiding zouden de werkzaamheden beginnen.

Maandag 14/2/55 ging de Pastoor er op uit om vitsen ten einde de muren opnieuw in nieuwe leem op te richten ►. De Heer Reynders van Kermt stond welwillig toe in een bosch te Spalbeek gratis vitsen te kappen en naar beliefte. Woensdag 16/2/55 trokken enkele bereidwillige parochianen naar het Spalbeekse bos. Onder de sneeuw werden 69 bussels vitsen gekapt. (foto Amandinageboortehuis, 2024)

Op 28/2/55: 300 kg strooi geschonken door Jozef Hermans; wordt verwerkt in wijpen ► om onder de pannen te steken. (foto Amandinageboortehuis, 2024)

Op Donderdag 24 maart werd de 1ste steen gelegd aan het metselwerk der oude schouw in het geboortehuis door Z. Eerw. Pastoor Appermans.

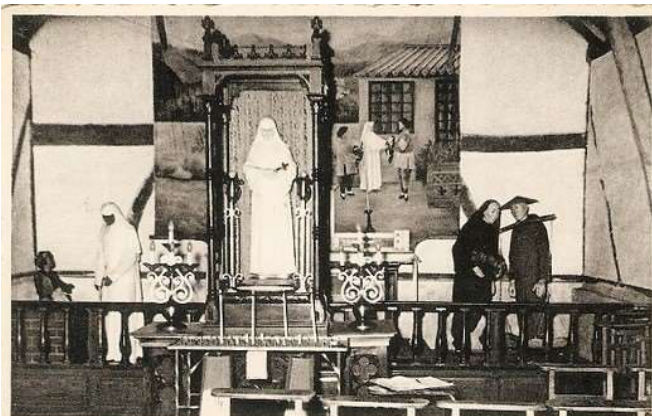
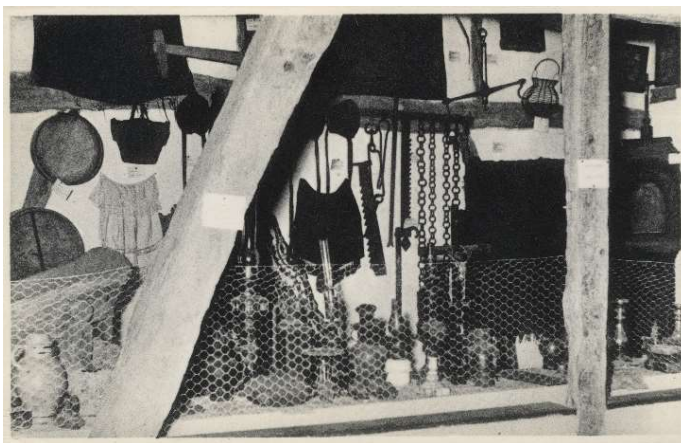
Op aanvraag werden door de parochianen een groot aantal oude voorwerpen bijeengebracht, gedenkenissen uit de jaren 1870-1914. ▼

¹ Omdat in de beschrijving van de reconstructie van het geboortehuis van de gezegende Amandina vaak zeer technische uitdrukkingen worden gebruikt om de materiële vaardigheden van de bouwer of de herder van het huis aan te duiden, die niet bestaan in de Latijnse taal of in het Romeinse architecturale vocabularium, zal vanaf hier de kroniek in de volkstaal worden geschreven.

Een nieuw Amandinabeeld ▼ werd geschonken door Wwe Boesmans-Bueckers. De wasen beelden en het doek in olieverf ▼ werd aangebracht en vrijwillig afgestaan door de Eew. Zusters Franciscanessen missionarissen van Woluwe.

Zo kwam alles stilaan in gereedheid zodat we Zaterdag voor de feestelijke week een toespraak voor Radio Hasselt hoorden door Z. Eerw. Pastoor (hierbij gevoegd) ▼ die de feesten plechtig inluiden.

Radio Hasselt, de 16 Juli 1955.

Geachte Luisteraars,

Op 28 December van verleden jaar, de verjaardag der Gelukzalige Amandina, werd door de eigenaar het Amandinageboortehuis afgestaan en overgemaakt aan het Comité.

Van in Februari ll. toog een groep parochianen van Schakkebroek aan het werk om het nodige materiaal bijeen te verzamelen tot herstel van dit heiligdom, en na enkele maanden hard werk kunnen we met voldoening zeggen: Het Geboortehuis van Amandina zal met de nodige eerbied en zorg bewaard blijven, voor het nageslacht.

Wij slaagden daarin, dank zij een aanzienlijke tegemoetkoming van het Provinciaal Bestuur van Limburg, van het Gemeentebestuur van Herk-de-Stad, van talrijke Limburgers en anderen buiten de Provincie, die, hetzij door giften, hetzij door de aankoop van het vulgarisatiewerkje over de Gelukzalige Amandina, waar Z.E. Pater Van Wesemael, der Paters van het H.

Sacrament van Lommel de grote verspreider is geweest; dank ook aan de richtlijnen van de Heer Dr. Weyns, conservator van het Museum van Bokrijk, die de delikate herstellingswerken met zijn uitstekende vakkunde leidde.

De bezoeker zal verwonderd opkijken bij het benaderen van deze eenvoudige winning: 't is het hoeveke van Corneliske en Agnes, Amandina's vader en moeder.

- Zo zag het er hier uit 75 jaar geleden. Het werd sober en fraai ingericht, zelfs het trekorgel van Corneliske werd niet vergeten. Daar ontving Amandina haar eerste christelijke opvoeding, in deze arme maar doorbrave familie.

In de plaats ernaast hebben de parochianen alle voorwerpen aangebracht van de jaren 1875 tot in 1914, die zij nog bezaten; zodat we van een origineel folkloristisch museum kunnen spreken. Het stelt voor de werkzaamheid, de arbeid van onze ouders en voorouders.

We gaan verder, en zijn verrukt Amandina te zien in de glorie. De voormalige schuur toont ons, tegen de wand, een groot doek in olieverf, een dispensarium China voorstellend. Langs weerszijden, tonelen uit China in wassen beelden. Deze werden welwillend afgestaan door de Zeer Eerwaarde Moeder Provinciale Overste der Zusters Franciscanessen - Missionarissen van Maria, (Amandina was kloosterlingen van deze Congregatie [in Woluwe]). Deze Kapel zou kunnen als opschrift dragen: "idealisme". En zo hebben we meteen het ganse leven van Pauline Jeuris samengevat: Familie, arbeid en idealisme.

Morgen namiddag wordt door Zijne Excellentie, Mgr Kerkhofs, onze geliefde Bisschop, dit heiligdom plechtig ingewijd. Z. Exc. Mgr Brems, schoolkameraad van de Gelukzalige zal er op aanwezig zijn, en Mgr Broeckx geeft het gelegenheidssermoen.

Te 2 uur vertrekt de stoet van de omliggende B.J.B. afdelingen, meisjes, jongens; zij komen hulde brengen aan Amandina, het boerenmeisje van Schakkebroek. Tevens hebben enkele Fanfaren, K.W.B en Congregatiën hun toezegging gegeven, en het beeld van Amandina zal omringd zijn door de uitgedreven missionarissen van China; Franciscanen, Scheutisten, en Zusters Franciscanessen.

Schakkebroek verwacht in de toekomst vele bedeva[a]rden.

Een bezoek aan Schakkebroek kan gepaard gaan met de bedevaarten naar Kortenberg en naar Scherpenheuvel.

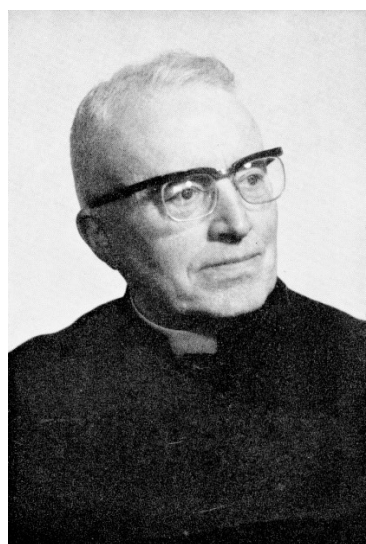
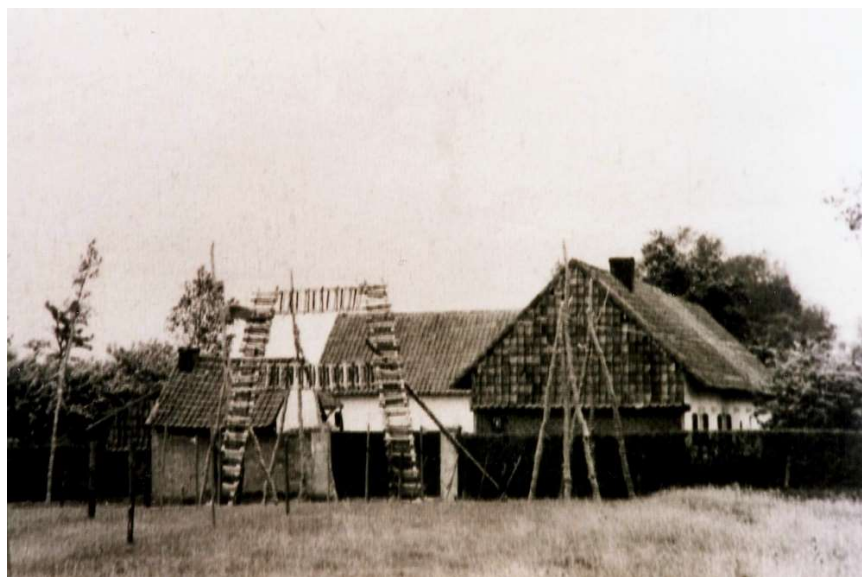
Mochten onze bedevaarders er leren van de Gelukzalige Amandina een levendig geloof te beoefenen: geloof dat van ons wel niet de marteldood zal vergen, maar een levendig geloof dat toch, in deze dagen van strijd, onze wil moet bezielen. een daadwerkelijk geloof, waardoor we durven tonen dat we echte kristenen zijn en willen blijven.

Moge de Gelukzalige Amandina deze genade bekomen aan al hare bezoekers en vereerders.

(vermoedelijk foutieve datum in de hoofding genoteerd)

10 juli 1955: opening van het Amandinageboortehuis

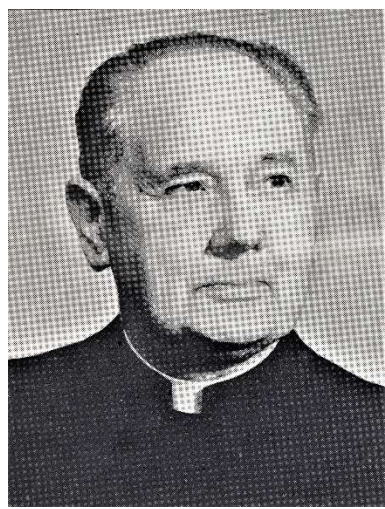
Zondag 10 Juli 1955: Bedevaart der parochie naar het geboortehuis. Na de Hoogmis trokken een 600 mannen en vrouwen naar het Amandinahuis. Na een lof in openlucht hield Pater Van Wesemael een toe-spraak. Deze toespraak werd opgenomen door de Televisie en uitgezonden op Dinsdag (12 juli 1955) te 8 h. Maandag 11 Juli: H. Mis in de Amandinakapel door Z. Eerw. H. Spaepen, Directeur met zijn studenten op bedevaart .

Dinsdag 12 Juli: E.K. dag van het Dekenaat. Te 11 u. plechtige Hoogmis door Z. Eerw. H. Deken van Herck ◀. Daarna receptie op de pastorie. Al de pastoors van het Dekenaat waren aanwezig zonder uitzondering. Te 2 u. opvoering van het toneelstuk "Plinneke van Schakkebroek" door de groeperingen de Parochie. Een 1500 kinderen ware aanwezig.

Woensdag 13 juli 1955: Bedevaart der Parochie Scholen onder leiding van Z. Eerw; H. Martens, pastoor. Te 8 u 's avonds Triduum² voor de Parochie, predikant: Z. Eerw. G.V. Wesemael.

Donderdag 16 Juli 1955: De H. Mis van ½ 10 wordt opgedragen door Z. Eerw. H. Vanderwegen ◀, rector der Ursulinnen voor de meisjes van het pensionaat. Te 8 u. lof en sermoen.

Vrijdag 15 Juli 1955: In de namiddag kwam een afdeling Kath. Verpleegsters van Limburg onder voorzitterschap van Kan. Nulens. Lof en toespraak door Z. Eerw. H. Appermans. G. (geen?) Sermoen.

Zondag 17 Juli 1955; Sluiting van het triduum met algemene Cie. der Parochie. Te 2 u stoet. Een groot aantal jongens en meisjes van 't omliggende, de fanfare van Herk en Kwaadmechelen, een aanzienlijke groep H. Hartbonden, girojeugd, congreganisten enz.

en ten slotte het nieuwe Amandinabeeld omringd door een 25 tal witte zusters Franciscanessen en een 10 tal paters Franciscanen en Scheutisten, oud missionarissen uit China.

Aan de kerk sloot daar bij aan de autoriteiten: Z. Exc. Mgr. Vanzuylen, Z. Exc. Mgr. Brems, Z. Exc. Roppe, gouverneur van

Limburg, Mgr. Broeckx, de feestredenaar, de andere priesters en genodigden. Ten slotte het H. Sacrament.

² Triduum, een periode van 3 dagen

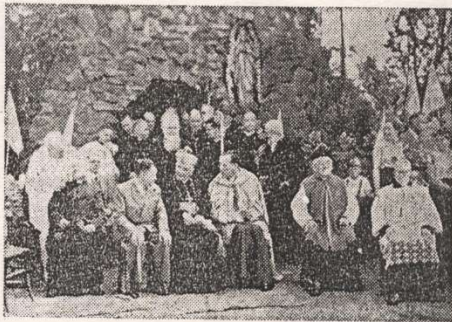
« Mocht deze Ster aan Limburgs Hemel de Jeugd tot de hoogste Offergeest leiden »

Vroom Volk vereerde Amandina van Schakkebroek

Geboortehuis en -kapel van de Gelukzalige plechtig ingewijd door Z. Exc. Mgr. van Zuylen in aanwezigheid van Z. Exc. Mgr. Brems, Mgr. Broekx en Gouverneur Roppe. — Geslaagde Opvoering van « Paulineke van Schakkebroek »

In een geest van dantbare vereering hebben Schakkebroek en gans vroom Limburg — vooral de Katholieke jeugdorganisaties — zich gisteren zondagniddag verenigd rond het witgekalkte huisje, waar de Heer zijn martelares heeft uitverkoren, de Gelukzalige Amandina, onze Vlaamse Missiepatrones.

«Dit nederig hoevetje», zo leidde Mgr. Broekx zijn kanselrede tijdens het Lof in, spreekt een taal van Vlaamse devotie, verheerlijkt een daad van lijden en heilijden. Hier leeft een geest van waarheid en naastenliefde, die alle grote daden inspireert.»

De geestelijke en wereldlijke hoogwaardigheidsbekleders nemen de stoet in oenschouw.

Z. Exc. Mgr. van Zuylen wijdt de B. J. B.-vaandels van Schakkebroek in.

HET HOOGFEEST VAN EEN GELUKZALIGE

Nooit is Schakkebroek zo typisch landelijk, zo echt zich zelf geweest dan gisteren, terwijl de hitte trilde boven de heetgestoofde korenvelden en de kanada's van zijn beemden zwegden, omdat er geen wind was. Een zomerse zondagstemming, waarin de kleur van de lagde straten, de drukte van de ontropende boeren en het li van geuniformeerde jeugdverenigingen de levendige achtergrond vormden voor het feest van de gelukzalige dorpsgenote, de bloem van deze gave streek.

Pastoor Appermans stond midden die wemeling met een joviale glimlach van tevredenheid, omdat hij zijn Amandinaweek in zulke zonnige stemming mocht besluiten. En terwijl fanfare- en harmoniemarschen, getrappel van B.J.B.-ruitergroepen en het lied van de opstappende jeugd de Dorpsstraat vulden, groette de herder gul de aankomende personen, tussen wie we o.m. herkennen Z. Exc. Mgr. van Zuylen, hulpbisschop van Luik, Z. Exc. Mgr. Brems, Bisschop van Dene-marken, Mgr. Broekx, dhr. Gouverneur Roppe en zij cabinet-schef dhr. Droogmans, Z. E. H. De-ken Van Herck, Burgemeester Vreys van Herck de Stad, verscheidene pastoors van het dekenaat, meerdere Limburgse Paters Scheuisten en Franciscanen, alsmede Zusters Franciscanen, die uit China werden verbannen.

DEFILÉE VAN DE KATHOLIEKE GEMEENSCHAP

Rond twee uren namen de personaliteiten plaats nabij de kerk op de eretribune voor de Laurengrot, vanwaar zij de stoet in oenschouw namen. Zeventien fikke B. J. B.-ruiters op kloekke boerenpaarden openden het defilée van de Katholieke gemeenschap, die hulde kwam brengen aan de Gelukzalige Amandina. Zij werden gevolgd door de E. K. - meisjes van Schakkebroek, de ordelijke fan-lax der Chirojongens van Rummen en Herck de Stad, de sterke groepen van de mannelijke B. J. B. van Stevoort, Schakkebroek, Herck de Stad, Weier en Kwaadmechelen, de plaatselijke K.S.A. en de mannen van het A. C. V. met hun

vaandel. Een flinke indruk maakten de keurig geuniformeerde St. Lambertusfanfare van Kwaadmechelen met haar stijlvolle tambour-majoor, trommelkorps en klaroeners. Zij leidde de optocht in van de vrouwelijke B.J.B. van het dekenaat, waarboven een bos vlaggen zwierig golfdien, de V.K.S.J. van Herck de Stad, de Chiro-meisjes van Rummen en de Congreganisten van Sint Lambrechts Herck. Geëscorterd door verscheidene verenigingsvaandels ging de Harmonie St. Martinus van Herck de Stad het witte Amandinabeeld vooraf, dat troonde op een wagen omringd door maagden en gevolgd werd door een blanke groep Zusters Franciscanessen van Maria alsmede de uitgedreven missionarissen. Toen de stoet via de Amandina- en de Terbermenstraat weer in het centrum van de parochie toekwam, werd het H. Sacrament uit de kerk gebracht en processegewijze meegedragen, midden een krans van flambouwen het plaatselijk Sinte Cecilia-koor en de hoogwaardigheidsbekleders.

PLECHTIGE INZEGENING

Honderden gelovigen knielden eerbiedig langs de weg bij de tocht van het Allerheiligste naar het Amandinahuis. Dadelijk bij zijn aankomst wijdde Z. Exc. Mgr. van Zuylen 't gerestaureerde hoevetje in, waar eens de wieg stond van Paulineke Jeuris, alsook het beeld van de gelukzalige, dat in de nieuwe kapel werd geplaatst.

Intussen hadden de verenigingsvaandels de erehaag gevormd achter het openluchtaltaar in de boomgaard en hief het Sinte Cecilia-koor onder leiding van dhr. Meekers de liederen aan voor het Lof, dat gezongen werd door Z. Exc. Mgr. van Zuylen.

HAAR LEVEN WAS EEN SIERAAD VOOR DE KERK

Toen Mgr. Broekx op de altaar-trappen voor de micro ging staan

AMANDINAHULDE TE SCHAKKEBROEK

(Vervolg van blz. 1)

H. Lutgardis en Christina. Maar wij vereren ook een Gelukzalige van onze tijd, Amandina van Schakkebroek. Toen ik op 8 oogst 1953 de kanselrede uitsprak bij de inhuldiging van het monument der vier zonen Adons en hun moeder, die een rechte nicht was van Amandina, heb ik gezegd: «Dit monument spreekt een taal en verheerlijkt een daad. In dit monument leeft een geest.» Met evenveel recht kan hetzelfde worden toegepast op dit nederig geboortehuisje van Paulineke. Hier leerde een arm kind de Vlaamse vroomheid. Hier werden in haar de klemen gelegd van de hoge deugden, die tot het martelarschap leidden. Hier leerde zij het lijden hebben en de caritas, die haar tot de eer der altaren verhef. Hier leeft haar geest van geloof, waarheid en naastenliefde, als een lichtbaken voor onze jeugd.»

DANKBAARHEID EN VREUGDE.

Na de kanselrede van Mgr. Broekx sprak Z. Exc. Mgr. van Zuylen de wijdingsgebeden uit over de nieuwe vaandels van de plaatselijke Boeren- en Bonrin-jeugd. Even later knielden de menigte eerbiedig op het gras, toen klaroenen het Te Velde schalden en onze Kerkvoogd met het Allerheiligste een zegemend kruis tekende.

Uit deze ingetogenheid bleef helder de meerstemmige Lofzanger ere van de Gelukzalige Amandina op, getoond door de h. René Vanstreels op tekst van E. P. Hillarion Thans.

Nadat het H. Sacrament was weg'dragen en Z. Exc. Mgr. van Zuylen de erelinten voor de aanwezige vaandels had gezegend, sprak Mter Vos namens de dor-pelingen van Schakkebroek de gelovigen toe. Hij onderstreepte vooral de figuur van de Gelukzalige Amandina, die uit het dagelijkse offer gevormd ons zeer ver is te boven gegaan, en spoorde de Schakkebroekenaren aan, het gerestaureerde geboortehuis in dank-

baarheid gaaf te behouden voor 't nageslacht.

Z. Exc. Mgr. van Zuylen stelde in zijn slotwoord met vreugde vast, dat onze tijd van zedenver-wildering de geestelijke waarden nog niet uit het oog heeft verloren. «Mocht deze inzegening, zo besloot hij, het vertrekpunt wezen van de Amandinaverering in ons bisdom. Mocht deze ster aan de Limburgse hemel onze jeugd leiden en met de hoogste offer-geest bezielen.»

PAULINEKE VAN SCHAKKEBROEK

Toen liep de geslaagde na een dankwoord van Z. E. H. Pastoor Appermans leeg en verspreidde zich de bonte wemeling in de heet gebakende straten van Schakkebroek, terwijl ook velen een bezoek brachten aan de musea en de kapel van het geboortehuis.

Wanneer 's avonds de zon-nebrand luwde en de avonddeem-tering de milde belofte bracht van een frisse nacht, ontloek rond het Amandinahuis het sprookje van licht bij de geslaagde opvoering van «Paulineke van Schakkebroek», verheven hymne aan het leven, het martelarschap en de verheerlijking van het stille meisje, dat in nederige zelfopoffering de hemelse adeloom verwierf.

L. STERKEN

(Zie vervolg blz. 3)

Maagden omringen het beeld van de Gelukzalige Amandina, dat gevolgd wordt door een blanke groep Zusters Franciscanessen van Maria, 'ordegenoten van de Gelukzalige.

